

Оцінка запасів як інструмент управління підприємством

Матрос О.М., к.е.н., доцент
Уманський національний університет садівництва

На сьогодні все більшої вагомості набуває проблема списання виробничих запасів при їх вибутті. Саме правильно обраний метод списання виробничих запасів є запорукою майбутніх економічних вигод у вигляді отримання чистого прибутку. Обраний метод (методи) списання виробничих запасів в обов'язковому порядку регламентуються в положенні про облікову політику підприємства, яке затверджується наказом керівника. Тому саме на початковому етапі формування і становлення бухгалтерського обліку на підприємстві важливо зробити певні економічні прорахунки з метою правильного вибору методів зазначених в ПСБО 9 «Запаси». Зважаючи на зазначене вище, обрана тема дослідження є актуальною і потребує подальшого її вивчення.

Даній проблемі присвячено досить велика кількість праць вітчизняних науковців. Серед них: Кудіна О.М., Ловська І.Д., Одношевна О.О., Олійник А.П., Попович К.В. Незважаючи на розгорнуті дискусії щодо покращення методики оцінки й обліку запасів, залишаються невирішеними ще ряд питань. Не досить велика увага приділена формуванню облікової політики підприємства в частині обліку запасів підприємства.

Щоб вирішити згадані вище проблеми, розглянемо детальніше вплив вартості виробничих запасів при їх списанні у виробництво на виробничу собівартість продукції. Застосувавши різні методи оцінки виробничих запасів при списанні у виробництво, ми отримали різну їх вартість. Як було зазначено, вартість виробничих запасів займає значну частку в структурі виробничої собівартості продукції та відповідно, впливає на формування цього показника. Так, при застосуванні методу ФІФО ми отримали максимальну величину собівартості продукції, а при оцінці запасів методом ідентифікованої собівартості досягли мінімального її значення (нижче на

139,50 грн. або майже на 0,29%). Вартість виробничих запасів розрахованих за методом середньозваженої собівартості нижче від вартості виробничих запасів при застосуванні методу ідентифікованої собівартості на 0,04%. Аналогічний аналіз даних проведено за червень-липень 2016 р. При застосуванні методу ФІФО ми також отримали максимальну величину собівартості продукції в обох досліджуваних місяцях, а при оцінці запасів методом середньозваженої собівартості досягли мінімального її значення як у червні так і в липні (нижче на 0,3% від методу ФІФО у червні 2016 р., на 0,06% у липні 2016 р.). Вартість виробничих запасів розрахованих за методом ідентифікованої собівартості вища від вартості виробничих запасів при застосуванні методу середньозваженої собівартості на 0,3% у червні та на 0,02% у липні 2016 р.

Отже, можна зробити ствердний висновок, що метод оцінки виробничих запасів при їх вибутті - ФІФО є неефективним, так як в кожному з досліджуваних місяців оцінені за цим методом виробничі запаси мали вищу вартість, порівняно з іншими двома методами. А це в свою чергу свідчить про те, що використовуючи такий метод, підприємство в середньому буде щомісяця завищувати собівартість продукції на 0,22% у порівнянні з методом середньозваженої собівартості та на 0,12% у порівнянні з методом ідентифікованої собівартості.

Продовжуючи дослідження взаємозв'язку виробничої собівартості продукції з показниками фінансового стану підприємства, можна прослідкувати вплив оцінки виробничих запасів і на згадані показники (рис. 1).

Провівши дослідження впливу методів оцінки запасів на фінансовий результат ТОВ «Іскра-Юг», бачимо, що підприємство отримало на 49 тис.грн. більше чистого прибутку при умові застосування методу середньозваженої собівартості у порівнянні з застосуванням методу ФІФО та на 22 тис.грн. більше чистого прибутку у порівнянні з використанням методу ідентифікованої собівартості. Це свідчить про те що в ТОВ «Іскра-Юг»

грамотно сформовано облікову політику в частині обліку виробничих запасів.

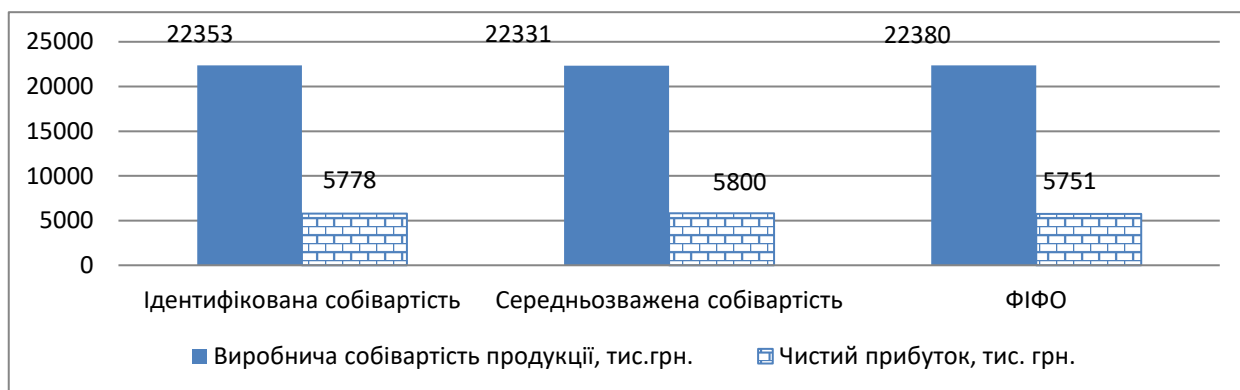

Рис. 1. Зміна величини виробничої собівартості та чистого прибутку при застосуванні різних методів оцінки виробничих запасів у ТОВ «Іскра-Юг» у 2016 р.

Правильний підхід до формування методики обліку оборотних активів дає можливість досягти економії витрат, що сприяє зберіганню запасів, а також посилює стійке конкурентне становище суб'єкта на ринку. Детально розглянувши вплив вартості виробничих запасів при їх списанні у виробництво на виробничу собівартість продукції та показники фінансового стану підприємства виявлено, що вибір відповідних методів оцінки дає можливість за допомогою бухгалтерських прийомів досягти заощадження ресурсів підприємства (в даному випадку грошових коштів) та спрямувати їх на покращення ресурсозабезпечення й розвиток підприємства.